

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการจัดตั้งหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่สำหรับระบบการศึกษาทางไกล ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอรูปแบบการจัดตั้งหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่ประจำศูนย์วิทยบริการของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มประชากรที่ใช้สำหรับการสัมภาษณ์ และกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้สำหรับการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรที่ใช้สำหรับการสัมภาษณ์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่ จำนวน 17 คน โดยเลือกจากผู้ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1.1 เป็นผู้บริหาร หัวหน้างาน หรือหัวหน้าฝ่ายที่มีหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่อยู่ในสังกัด

1.2 เป็นหัวหน้าหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่

1.3 เป็นผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่

2. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้สำหรับการตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1 ประชากรที่เป็นผู้บริหารและบุคลากรของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่ ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดี ประธานกรรมการประจำสาขาวิชา ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการกองในสำนักงานอธิการบดี หัวหน้าศูนย์ หัวหน้าฝ่ายในสำนักบรรณสารสนเทศ และสำนักบริการการศึกษา รวมทั้งสิ้น 35 คน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังประชากรกลุ่มนี้ทั้ง 35 คน และได้รับคืนมาเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่าง ประชากรทั้งสิ้น 28 คน คิดเป็นร้อยละ 80

2.2 กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากสำนักทะเบียนและวัดผล ร้อยละ 5 ของจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2529 และมีภูมิลำเนาในจังหวัดที่จะดำเนินการก่อตั้งศูนย์วิทยบริการในระยะที่ 1 และจังหวัดใกล้เคียง รวม 12 จังหวัด เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 1,408 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 28,158 คน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 1,408 ชุด ได้รับคืนมา และคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ได้จำนวน 904 ชุด คิดเป็นร้อยละ 64.2 โดยมีรายละเอียดในการสุ่มตัวอย่างประชากรและจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่
ได้รับกลับคืน จำแนกตามภูมิภาคของนักศึกษา

ภูมิภาค นักศึกษา	จำนวน ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง ประชากร (จำนวนแบบสอบถาม)	จำนวน แบบสอบถาม ที่ได้รับกลับคืน	ร้อยละของ แบบสอบถาม ที่ได้รับกลับคืน
1. นครราชสีมา	5,781	289	163	56.40
2. ขอนแก่น	4,415	220	130	59.09
3. ชัยภูมิ	1,955	98	77	78.57
4. บุรีรัมย์	2,275	114	81	71.05
5. นครสวรรค์	2,956	148	95	64.19
6. สุโขทัย	1,128	56	49	87.50
7. กำแพงเพชร	996	50	41	82.00
8. พิจิตร	954	48	37	77.08
9. นครศรีธรรมราช	4,241	212	121	57.07
10. สุราษฎร์ธานี	2,225	111	67	60.36
11. กระบี่	750	38	24	63.16
12. ระนอง	482	24	19	79.17
รวม	28,158	1,408	904	64.20

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม
ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ขึ้นจากการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล
จากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดแนวหัวข้อ

ที่จะสัมภาษณ์ปลายเปิด แบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ขอสันทศเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน ตำแหน่งเมื่อปฏิบัติงานในหน่วยเคลื่อนที่ สถานที่ทำงานปัจจุบัน ประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับหน่วยเคลื่อนที่ เป็นปี

ตอนที่ 2 การดำเนินงานของหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่ที่มีประสบการณ์ มีขอบเขตของเรื่องที่จะสัมภาษณ์คือ ชื่อของหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่ ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่ การดำเนินงานของหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่ ในด้านของภาระหน้าที่ ประเภทของยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์และวัสดุทัศนูปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน แผนการปฏิบัติงาน สายการบังคับบัญชา การแจ้งข่าวหรือประชาสัมพันธ์การให้บริการ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน บุคลากรประจำหน่วยฯ งบประมาณที่ใช้ในการปฏิบัติงาน การประเมินผล ผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา ปัญหาและอุปสรรค

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่ประจำศูนย์บริการของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการจัดตั้งหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่ รูปแบบของหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่ที่เหมาะสมกับระบบการสอนทางไกล งบประมาณที่ใช้ ประเภทของรถ อุปกรณ์และวัสดุทัศนูปกรณ์ประจำรถ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ บุคลากรและภารกิจที่ต้องรับผิดชอบ เส้นทางและระยะเวลาการให้บริการ สถานที่จอด การหมุนเวียนกลับมาให้บริการอีกครั้ง การแจ้งข่าวหรือการประชาสัมพันธ์การให้บริการ การรักษาความปลอดภัยแก่เจ้าหน้าที่ และทรัพย์สิน การประเมินโครงการ ปัญหาและอุปสรรค ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2. แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลบางส่วนจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ แบบมาตราส่วนประเมินค่า และแบบปลายเปิดในแบบสอบถามชุดเดียวกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แบบสอบถามผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ ตำแหน่งทางวิชาการ ตำแหน่งทางบริหาร ประสิทธิภาพในการทำงานที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และปริญญาสูงสุดที่ได้รับ รวม 5 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการจัดบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในปัจจุบัน 2 ข้อ เกี่ยวกับการจัดบริการห้องสมุด และสื่อการศึกษา ณ "มุม มสธ." การออกอากาศรายการวิทยุโทรทัศน์ และวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษา การสอนเสริม ณ ศูนย์บริการการศึกษาว่าสามารถจัดบริการได้ทั่วถึงเพียงใด และนักศึกษาสนใจใช้บริการเพียงใด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่ประจำศูนย์วิทยบริการ จำนวน 15 ข้อ เกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดตั้งและรูปแบบการให้บริการของหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่ ประเภทของรถ สถานที่จอด ระยะเวลาที่จอด การหมุนเวียนกลับมาให้บริการที่เดิม วันและเวลาการให้บริการ การแจ้งข่าวหรือประชาสัมพันธ์งบประมาณ กิจกรรมที่ควรปฏิบัติ การประเมินความสำเร็จ ความเหมาะสมกับระบบการสอนทางไกล ปัญหาอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และข้อ เสนอแนะอื่น ๆ

2.2 แบบสอบถามนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช แบ่งเป็น 3 คน คือ

ตอนที่ 1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ เกี่ยวกับเพศ สถานภาพสมรส อาชีพ ภูมิลำเนาปัจจุบัน สาขาวิชาที่ศึกษา และวุฒิสูงสุดก่อนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการจัดบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จำนวน 9 ข้อ เกี่ยวกับ ความบ่อยครั้งในการใช้บริการ "มุม มสธ." การชมรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา การฟังวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษา และการเข้ารับการสอนเสริม รวมทั้งสาเหตุที่ไม่ค่อยได้ใช้บริการการศึกษาแต่ละชนิด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่ ประจำศูนย์วิทยบริการ จำนวน 10 ข้อ เกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดตั้ง และรูปแบบการให้บริการของหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่ สถานที่จอดรถให้บริการ ระยะเวลาที่จอด การหมุนเวียนกลับมาอีกครั้ง วันและเวลาการให้บริการ การแจ้งข่าวหรือประชาสัมพันธ์ ปัญหาอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และข้อ เสนอแนะที่เพิ่มเติม

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและดูงานการจัดหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่ เพื่อรวบรวมข้อมูลมาสร้างแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม
2. นำโครงร่างแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม เสนออาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย และผู้ทรงคุณวุฒิที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่ และระบบการสอนทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จำนวนทั้งสิ้น 7 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
3. นำแบบสอบถามชุดผู้บริหารและบุคลากร มสธ. ไปทดลองกับตัวอย่างประชากร จำนวน 8 คน และนำแบบสอบถามนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชไปทดลองกับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 50 คน เพื่อหาข้อบกพร่องในข้อคำถามเกี่ยวกับภาษา สำนวน ความเข้าใจของนักศึกษา แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง ก่อนการนำไปใช้จริง
4. สัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากการสัมภาษณ์ ความคิดเห็นของผู้บริหาร และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และนักศึกษา มสธ. ด้วยแบบสอบถาม
5. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง มาเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการจัดตั้งหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่สำหรับระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามมีรายละเอียดดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเองทั้ง 17 คน
2. ส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถามผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งหน่วยบริการการศึกษาเคลื่อนที่ด้วยตนเอง ส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 35 ชุด ได้รับคืนมา 28 ชุด คิดเป็นร้อยละ 80
3. ส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถามนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชทางไปรษณีย์ โดยคิดไปรษณียากรแบบสอบถามทุกฉบับก่อนส่ง ส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 1,408 ชุด ได้รับคืนมาและคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ได้ 904 ชุด คิดเป็นร้อยละ 64.2

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ ได้แยกวิเคราะห์ตามแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นำมารวบรวมและสรุปเป็นประเด็นสำคัญ
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด นำมาลงรหัส และวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ คำนวณค่าทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X RELEASE 2.1 ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำดังนี้
 - 2.1 ข้อมูลที่ไม่ได้แสดงการประเมินค่าน้ำหนัก นำมาแจกแจงความถี่ และแสดงด้วยค่าร้อยละ ในข้อคำถามที่เลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว ค่าร้อยละที่ได้เป็นร้อยละของจำนวนผู้ตอบในข้อนั้น ๆ ส่วนข้อคำถามที่เลือกตอบได้หลายข้อ ค่าร้อยละที่ได้จะเป็นร้อยละของจำนวนผู้ตอบในแต่ละข้อย่อยที่มีให้เลือก ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่าไคสแควร์ (Chi-square)
 - 2.2 ข้อมูลที่แสดงการประเมินค่าน้ำหนัก นำมาแจกแจงความถี่เพื่อคำนวณหาค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อคำถาม โดยนำมาให้คะแนนด้วยการกำหนด

น้ำหนักคะแนนเป็น 5 ระดับตามแบบของลิเคอร์ต (Likert 1970 : 175) คือ

มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5
มาก	มีค่าเท่ากับ	4
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
น้อย	มีค่าเท่ากับ	2
น้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1

การแปลความหมายของค่ามัชฌิม เลขคณิต ถัดตามเกณฑ์ดังนี้

1.00 - 1.55	หมายความว่า	น้อยที่สุด
1.56 - 2.55	หมายความว่า	น้อย
2.56 - 3.55	หมายความว่า	ปานกลาง
3.56 - 4.55	หมายความว่า	มาก
4.56 - 5.00	หมายความว่า	มากที่สุด

แล้วนำมาทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัชฌิม เลขคณิตที่มากกว่าสองกลุ่มด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffe's Multiple Comparison on Treatment Means)

2.3 ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด นำมารวบรวมและสรุปประเด็นที่สำคัญ

ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด นำมาวิเคราะห์และเสนอผลในรูปตารางประกอบการบรรยาย